

Díjeső a XXIII. Katedra Napokon A Kedvenc könyvem és az Iskolai pillanatkép címmű pályázatok értékelése

A XXIII. alkalommal megrendezett Katedra Napok konferencia rendhagyónak bizonyult az előző évek gyakorlatával szemben, mivel a tanári tanácskozás mellett gyerekek is részt vettek a konferencián. A rendezvény gyermekprogramjának vezérfonalát a Katedra folyóirat szeptemberi számában meghirdetett két pályázat – a *Kedvenc könyvem* esszéíró verseny és *Iskolai pillanatkép* fotópályázat – témája képezte: a megnyitót követően a fotópályázat anyagából egy kiállítást tekinthettek meg a résztvevők, majd a délelőttöt kétféle foglalkozással töltöttük ki. Először – az esszéíró pályázat nyomán – rendhagyó irodalomóra került sor, melyet a nagyobbaknak Vida Gergely, költő, szerkesztő, tanár vezetett, a kisebbek számára pedig Petres Csizmadia Gabriella, a nyitrai KFE

adjunktusa, a Katedra vezető szerkesztője készítette. Ezt követően Fodor Péter természetfotós, a pozsonyepérségi alapskola tanára a fotózás kulisszatitkaiba vezette be a résztvevőket. Ebéd után összeért a felnőtt- és gyermekprogram, és az ünnepi díjátadások megkezdése előtt a Jarábik Gabriella által vezetett Fókusz Gyermekszínpad *Mese, mese, meskete* című szerkesztett műsorát tekinthették meg a jelenlévők.

A délután folyamán kihirdetésre kerültek a *Kedvenc könyvem* és az *Iskolai pillanatkép* című pályázatok eredményei. A két versenybe egyaránt bekapcsolódhattak az alap- és középiskolások. A küzdelem 26 iskola tanulója között zajlott: összesen 82 esszé és 64 fotó került értékelésre. A bírálat egy nyolctagú zsűri vállalta magára, akik az objektivitás biztosítása érdekében

jeligével ellátott pályázati anyagból válogattak. Érdemes megjegyezni, hogy a „Kedvenc könyvem” fogalma alatt mennyire sokrétű értelmezések születtek – nem csupán a szépirodalmi alkotások megosztottsága volt megfigyelhető (ifjúsági irodalom – lányregény, kalandregény, fejlődésregény; populáris irodalom – fantasy, sci-fi, krimi; klasszikus irodalom – történelmi regény, lélektani regény stb.), hanem szakszövegek (lexikonok, ismeretterjesztő írások) is bemutatásra kerültek.

Az iskolai versenyek kiértékelését követően átadásra kerültek a 2014-es év *Katedra-díjai*, melyet idén a közoktatásban végzett tevékenységükért két kitűnő pedagógus, *Prékop Mária*, a roznói Fábry Zoltán Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Szakközépiskola igazgatónője, valamint *Kelemen Julianna*, a gicei alapskola igazgatónője vehetett át. A díjazottak a decemberi és januári Négyesemközt rovatban kerülnek bemutatásra. A két díjazottat Fibi Sándor, a Katedra folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke és Balajthy Lajos, a tornalji város küldöttségének képviselője laudálta.

A KEDVENC KÖNYVEM ESSZÉÍRÓ PÁLYÁZAT DÍJAZOTT SZÖVEGEI

CSIKÓS GÁBOR:

KEDVENC KÖNYVEM – HARRY POTTER ÉS A BÖLCSEK KÖVE

I. KATEGÓRIA, 1. HELY

Egészen kicsi korom óta szeretek olvasni. Anyukámnak köszönhetem ezt a szokásomat, mert ő volt az, aki régen minden este az ágyamra ülve olvasott nekem. Tőle tanultam meg a könyvek szeretetét és azt, hogy az elolvasott történetek és mesék a mindennapokban is gyakran erőt adnak, vagy jó kedvre derítenek egy szomorú pillanatban.

Legutóbb a *Harry Potter és a bölcsek köve* című regényt olvastam el, és nagy kedvencem lett. A megvásárlása is különös módon történt: egy mesemondó verseny díjaként nyert vásárlási utalványból álltam az ár felét, a hiányzó összeget pedig a szüleim pótolták ki. Emlékszem, már ránézésre megszerettem a könyvet. Ahogy olvasni kezdtem, ez az érzés egyre elhatalmasodott rajtam. A főhős, Harry, kisfiú, akárcsak én. Ő egy varázslótanonc, akinek a szüleit Woldemort, a gonosz varázsló megölte. Az izgalmas történet kettejük harcáról szól. Ugye, mondanom sem kell, hogy Harry Potter a jó képviselője ebben a könyvben? Vele vannak barátai: Rom és Hermione, akik gyakran támogatják őt, valamint az iskola igazgatója is a segítőtje. A rossz oldalon is akad néhány segítőtje Woldemort mellett, ám ők mindig alul maradnak.

Sok-sok izgalmas és vidám kaland található a közel 400 oldalas könyvben, ezért szívesen ajánlom minden gyerek figyelmébe!

KOREGA ANNA:

KEDVENC KÖNYVEM – AZ EMBERI TEST

II. KATEGÓRIA, 1. HELY

Tavaly karácsonyra szüleimtől egy nagyon aranyos meglepetést kaptam. Ez nem volt más, mint *Az emberi test* című könyv. A karácsonyfa alatt megpillantva a vaskos könyvet azonnal felcsillant a szemem. Már akkor éreztem, hogy „örök barátság” szövődhet köztünk.

Azért is választottam ennek a könyvnek a bemutatását, mert orvos szeretnék lenni, ha felnövök. Mindig is érdekelt az emberi test tanulmányozása. Úgy érzem, ez a könyv inkább idősebb korosztálynak ajánlott, de mivel szüleim tudták, hogy szívem minden vágya az emberek gyógyítása, ezért időnap előtt megleptek velem.

Ebben a könyvben nagyon sok érdekes információ található az agyról és más emberi szervekről. Lapozás közben teljesen átláthatóvá válik testi felépítésünk. Nagyon kedvelem az emberi test izmaival foglalkozó fejezetet. Rengeteg hasznos információval gazdagodtam. Megtudtam, hogy milyen módon is jön létre egy epilepsziás roham, miképp kell cselekedni az adott életveszélyes helyzetben. Élethű rajzokkal szemlélteti a könyv az egyes szervrendszereket.

Olvasás során fény derül arra is, hogy nem a golya hozza a gyermeket, ezáltal különleges ismereteket kaphatunk a szaporodásról. Mára már megbátortam a könyv tudományos nyelvezetével, de kezdetben sok energiámba teltett az egyes kifejezések értelmezése.

Bátran ajánlom ezt a könyvet olyan fiataloknak, akik az orvosi hivatás felé kacsingatnak. Kedves olvasó, remélem, felkeltettem érdeklődésedet kedvenc könyvem iránt. Bízom benne, hogy továbbra is sikerül gyarapítani tudásom az orvostudomány terén, s egyszer még híres orvosként sok beteg embernek adhatom majd vissza egészségét. Hiszem, hogy legféltettebb álmaink valóra válhatnak...

GAÁL LAURA FLÓRA:
PERCY JACKSON ÉS AZ OLIMPOSZIAK

III. KATEGÓRIA, 1. HELY

A legtöbb gyerek, ha meghallja az „olvasás” szót, rögtön grimaszokat vág. Ez nem azért van, mert nem *tudnak*, hanem mert nem *akarnak* olvasni. Az iskolában általában olyan műveket veszünk, melyek nem kötik le túlságosan a figyelmünket. Ezeket a műveket „kötelező” elolvasni. Bevallom, szeretek olvasni, de a kötelezőket nem. El *kell* olvasnom a könyvet, le *kell* írnom a tartalmát, még akkor is, ha maga a könyv nem fogott meg. Valószínűleg csupán azért nem szeretem, mert *kötelező*, és határidőhöz van kötve.

A kötelezőkön kívül viszont bármit elolvasok. Legyen az romantikus, fantasy vagy horror, ha érdekel, befejezem a könyvet. Általában az ifjúsági irodalom részlegben keresgélek a galántai könyvtár polcain. A szabadon választott könyvek fognak meg a legjobban, de van velük egy gond: az írók mindig a kedvenc szereplőmet iktatják ki, és a főhősnek mindig a nehezebb utat kívánják. Amikor azt hiszem, hogy rosszabb már nem lehet, mindig történik valami. A legjobb barát lezuhan a mélybe, és ezernyi veszéllyel dacolva kell előkeríteni. (Igen, ez egy konkrét példa volt.) Nehéz volt kiválasztani kedvenc könyvemet/könyvsorozatamat, mert rengeteg választási lehetőségem volt. Mégis találtam egy olyat, ami igazán megfogott: szimpatikus szereplők, remek történet, még jobb kivitelezés, és még tanulni is lehet belőle. Kedvencem a *Percy Jackson és az olimposziak* c. könyvsorozat. Írója Rick Riordan, a könyvek pedig regények, a fantasy műfajhoz tartoznak. Én magyar fordításban olvastam, de tervezem az eredeti, angol nyelven is megismerni a művet.

A Félvér-táborban élnek a modern kori görög félistenek (vagyis egyik szülő olimposzi, a másik halandó). A Nagy próféciát úgy értelmezik, hogy a legnagyobb olimposziak gyermekén áll az Olimposz győzelme vagy bukása. Mivel a prófécia lassan beteljesedik, mindenki fél, hogy Percy (Poszeidon fiaként) nem a helyes utat választja. Aggódnak, hogy Percy rosszul dönt, és miatta fog romba dőlni az Olimposz. Percynek azonban nem kell egyedül érvényesülnie, ugyanis Annabeth és Grover átsegítik a nehéz időkön. Hogy ne legyen az egész zavaros, tartok egy kis bemutatót a trióról (a rajongótábor Oliposzi Triónak nevezi őket):

Perszeusz „Percy” Jackson, a főszereplő, mint már említettem, Poszeidon fia. Szarkasztikus, nagyszájú, bátor, „okosabb, mint amilyennek látszik”, és szeretteit mindennél jobban megvédi. Mivel Percy még a saját lábában is megbotlik, Annabeth Chase az, aki kihúzza őt a csávából. Athéné lányaként nagyon művelt, vág az esze és sose vesz el egy csatát sem. Mivel Poszeidon és Athéné konfliktusban állnak egymással, eleinte Annabeth és Percy sem kedvelik egymást. Hínáragyúnak és Észlánynak csúfolják egymást, ennek ellenére az évek és egymás életének megmentése egyre közelebb hozza őket, míg a végén párt alkotnak. A trió harmadik tag-

ja Grover Underwood, a satír. Érzékeny lelkű, kétbalkezes legjobb barát, Percy védelmezője. Nem a legbátrabb és legerősebb, de ha Percyék veszély fenyegeti, bármit megtesz védelmük érdekében.

Rick Riordan, véleményem szerint, remek író. Pontos tudja, melyik szót hova helyezze, hogy a szöveg érdekes és teljes legyen. Voltak részek, melyek nem illettek a szövegkörnyezethez, pl. némelyik szereplő életkora más szabályok szerint változott, mint a miénk, de második olvasatra megértettem ezeket is. Mivel Riordan mitológiatanár volt, az egész történet hitelesnek tűnt, ugyanis pontosan ki tudta fejteni a félvér gyerekek személyiségét isteni szülőjükhöz híven. A befejezés is Riordanhoz híven meglepő, fordulatossá és érzelmes volt. Mivel az egész műnek Percy a narrátora, ezért az olvasó teljesen azonosulni tud a szereplőkkel. Nem akarom előre lelőni a poént, így csak annyit mondom, hogy a végső összecsapás után egy pillanatra becsuktam a könyvet, sóhajtottam és arra gondoltam, bárcsak folytatódna a sorozat (ez később valóra is vált a *Heroes of Olympus* könyvsorozattal). Ha én írtam volna, nem változtatnék rajta sokat. Egy dolog viszont van, amit még mindig nem értek az írókkal kapcsolatban: miért alkotnak meg csodásnál csodálatsabb karaktereket, ha úgyis valami tragikus történik? Csak néhány példát mondom: Luke, Nico, Arnyék Zoé. Részleteket nem árulok el, mert senki sem szereti az ún. spoilereket.

Szerintem a könyvsorozat mondanivalója röviden ennyi: ami nem öl meg, az később visszajön, hogy újra megpróbálja. Persze szerencsére ez csak a félvérekre érvényes. Ha R. Riordan más címet adott volna, valószínűleg ez lenne az: *Percy Jackson és 1000+1 szörny, ami megölhet*. Az első két könyvből filmek is készültek, de ez amolyan csontváz a szekrényben, amit legszívesebben a könyvrajongók eltítkolnának.

Száz szónak is egy a vége: szeretem ezeket a könyveket. Megtanítanak sok mindenre: a család és a barátok mindenél fontosabbak, hogy a görög isteneknek milyen jelképeik és erejük volt, és ami a legfontosabb: a némeai oroszlán golyóálló, így a nyitott szájába lőjük a nyilat.

FORRÓ RÉKA DORINA:
A TIZENNEGY KARÁTOS AUTÓ

IV. KATEGÓRIA, 1. HELY

A lehető legnagyobb kihívásnak kell megfelelnie annak, aki arra vetemedik, hogy kedvencet válasszon magának a számára kedves dolgok közül. Hogyan válasszon az ember kedvenc színt, ha valamennyi színre szükség van, hogy olyan legyen a világ, amilyennek megismerte? Vagy kedvenc helyet, ha még nem is volt mindenhol, ahol szeretett volna. Legfeljebb az adott pillanatban tudja eldönteni, hogy mi a legkedvesebb számára éppen akkor. Így vagyok én a könyvekkel.

Mert lássuk csak! *Az öreg néne özikéje* igazán kedves vers, kétéves koromban fejből fújtam, mert azt mesélte az anyukám minden este. Ötévesen együtt sírtunk *A kis hercegen*, Az igazi égszínkék pedig az első regény volt, amit egyedül olvastam. Karl May *Winnetouja* letehetetlen olvasmányom volt tízévesen, majd jöttek a tiniregények, később a klasszikusok. Bizony még az *Antigonét* is tudtam szeretni, bár tudom, hogy ezzel nem leszek népszerű az osztálytársaim körében. Most mégis olyan könyvre esett a választásom,

amit lehet, hogy már kevesebben ismernek, nekem viszont sok-sok vidám percet szerzett.

A *tizennégy karátos autó* Rejtő Jenő egyik legismertebb műve, a magyar ponyvairodalom gyöngyszeme. Bár a ponyva jelző a tömegárusításra szánt, olcsó irodalmat foglalja magába, nem hiszem, hogy erre a regényre ez lenne a legjellemzőbb. Talán helyesebb, ha a szórakoztató irodalom kifejezést használom a művel kapcsolatban. Mert valóban szórakoztat – az első betűtől az utolsóig.

A regény lényegében egy kém- és detektívtörténet az ilyen történetek összes jellemzőjével: titok, bűntény, nyomozás megfűszerezve egy kis szerelemmel. Mindezt a szerző belehelyezte a lehető legszebb környezetbe, megbolondította egy kis idegenlégióval és kész is a felhőtlen szórakozás. Már ha az ember a nevetéstől el is tudja olvasni.

A regény cselekménye első ránézésre egy kissé kusza. Az orosz származású Gorcsev Iván, egy felettébb nagyreményű fiatalember, Bordeauxba menet a makaó nevű játékon elnyeri a Nobel-díjat és gazdag lesz. Később titkárának felveszi Vanek urat, és beleszeret a gazdag Gustave Laboux lányába, Anette-be. Ám az apa viccből azt mondja, hogy csak akkor adja hozzá a lányát, ha a férfi beáll a francia idegenlégióba. Gorcsev erre természetesen elmegy a légióba, mert mégis csak ő Gorcsev Iván, aki ilyen semmiségtől igazán nem retten meg. Később Vanek úr helyettesíti a légióban, mivel Ivánnak egyéb elfoglaltsága akad: az apa tizennégy karátos arannyal teli Alfa Róméójának megtalálása, amit Gorcsev megpróbált Laboux-nak visszaszerezni Portenifftól és Lingeström bárótól. Adott tehát egy remek történet, tele cselszövésével, kalanddal, fordulattal. Már ezért érdemes lenne elolvasni! Na de legyünk őszinték, ennyi izgalmat bármelyik C-kategóriás kalandfilm tud nyújtani.

A regény zsenialitása nem ebben rejlik, hanem az egyes jellemek remek ábrázolásában. Rejtőben megvolt az a képesség, hogy hőseit olyan tulajdonságokkal ruházta fel, amelyekről esetlenségükben is szerethetővé váltak. Mert ki is a főhős? Gorcsev Iván, a becsületes szélhámos, a költek milliómos csavargó, a vezetésre alkalmatlan, kitűnő sofőr. Társául és legfőbb szövetségésének pedig Vanek urat, a szökött bolond magántitkárt, a 27-es közlegényt, az abszolút civil légióst választja. Egyik szereplő sem az a karakter, akiben az ember feltétel nélkül megbízhat, akire felnézhet, akit valamelyik tulajdonsága miatt példaképül választhat. Ha ezt várjuk a regénytől, csalódnunk fogunk. A többi szereplő jelleme már sematikusabb, a ponyvairodalomra jellemzőbb, de ez talán nem is baj. Így élesebb a kontraszt az egyes fő- és mellékszereplők tulajdonságaiban.

Rejtő kiváló nyelvi humora az, ami a regényt a ponyvairodalom fölé emeli. A helyzetkomikumot finoman ötvözi a meglepő és vicces nyelvi fordulatokkal. A regény 1940-ben íródott, és a cselekménye az 1930-as években játszódhat, bár ezt csak próbáltam kikövetkeztetni, ugyanis emlékeim szerint erre nincs a műben utalás. Mégsem tűnik a regény nyelve nehézkesnek, túlságosan régimódinak. Az író gyakran nyúl a szójátékok eszköztárához: „Gorcsev Iván, A Rangoon teherhajó matróza még huszonegy éves sem volt, midőn elnyerte a fizikai Nobel-díjat.” (a makaó nevű kártyajátékon) vagy:

„ – Uram! Miért nem kopog, ha benyit valahová? – Ezt a lakosztályt én bérelem! – De a szekrény az én magánlakom! My house is my castle! (Vanek és Gorcsev)”

„ – Nevem Van... nevem van, de ez most nem érdekes (Vanek)”

...és ezt a végtelenségig lehetne folytatni. Szinte minden újraolvasáskor felfedeztem valami új nyelvi poént, miközben a már ismerteken is újra és újra hangosan nevettem. Egyetlen hátránya van a tizennégykarátos autónak: nyilvános helyen csak abban az esetben ajánlatos olvasni, ha nem zavarja az embert, hogy bolondnak nézik a folyamatos felkelkacagások miatt.

A regény olvasása közben végig arra gondoltam, hogy milyen jó filmet lehetne belőle forgatni. Tisztán láttam magam előtt Gorcsevet, mint egy nagyon jóképű, de kissé flúgos fickót, ahogy próbálja egyenesben tartani az autót a Cote d'azur szerpentinjein. Elképzelttem a bájos Anettet, ahogy hosszú pilláit rebegetti, a gonosz Lingerströmöt hosszú, tekerdő csíkos sállal a nyakában és Vanek urat háttérben az aranyló sivataggal, ahogy önérzetesen kijelenti: A nevem Vanek.

Évekkel később, amikor a regényt újra kézbe vettem, érdekelni kezdett a mű elő- és utóélete is. Akkor olvastam, hogy Rejtő stílusában tudatosan törekedett a filmszerű vágások technikájára, a felgyorsult cselekményeket rövid, egy-két szavas mondatokkal fejezte ki, ami a regényt filmszerűvé, könnyen elképzelhetővé tette. Az idegenlégióban játszódó jelenetek pedig azért tűntek olyan valóságosnak, mert az író maga is megjárta a légiót. Ezután számomra nem volt kérdés, mi lesz a következő könyv, amit el fogok olvasni. Bizony: *Az ellopott futár!*

